

ЯРОЦЬКА М. Ю., магістрант, м. Київ, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ АСПЕКТИ МУЗЕЙНОГО МАРКЕТИНГУ

Маркетинг у сфері музеїв набуває актуальності у процесі розвитку та залучення відвідувачів, переорієнтовує діяльність музейних закладів на споживача через глибше розуміння його потреб та побажань. Не менш важливою є соціальна роль маркетингу, який демонструє споживачу, що музей – це «цікаво» і «необхідно». В даному процесі розкривається просвітницька, світоглядна, культуротворча та розважальна функції сучасних музейних закладів. Відтак імплементація маркетингу музеїв в процесі управління здобуває дедалі більшого поширення.

Проте, розвиток музейної діяльності супроводжується рядом перешкод. Хоча найчастіше серед них згадується недостатність фінансування музеїв, слід виокремити ще й порушення норм ділової етики. Причинами неетичної діяльності можуть бути: конкуренція; бажання досягти мети та виконати місію організації будь-якою ціною; невдалий підбір та невміле застосування стилів керівництва в організації; виникнення конфліктних, стресових та інших подібних явищ в організації; неетична поведінка партнерів (засновників тощо); прагнення до наживи; зменшення значення етики в суспільстві; бажання мати більші прибутки; невміле стимулювання керівництвом за етичну поведінку [5].

Щодо музейної етики, то вона розглядає теоретичні та практичні елементи філософії поведінки у зв'язку з критичними сучасними проблемами музеїв. Ця оцінка включає придбання експонатів, права корінних народів, репатріацію, політику демонстрації, збереження об'єктів, і роль освіти, а також управління у музеї. Всі особи, які працюють в музейній справі –

зберігачі, куратори або піклувальники (доглядачі) – мають етичне зобов'язання в музейній професії та перед громадськістю [6].

В діяльності музеїв можна спостерігати такі основні форми порушень принципів етики, як: крадіжки експонатів; хамство персоналу; приховування експонатів від відвідувачів; конфлікти інтересів; неосвіченість персоналу; підробка експонатів; неналежний догляд за експонатами; відсутність культури обслуговування відвідувачів; обман відвідувачів; використання музейних приміщень неналежним чином; занедбаність території та приміщень музею; кумівство; псування експонатів, об'єктів; привілейованість родичів та друзів працівників музею; порушення цілісності музейних колекцій.

Враховання етичних аспектів в процесі просування музеїв та музейних брендів підтверджує соціальну роль музейного маркетингу. Музеї зберігають спадщину громади, в якій вони існують, відповідають різним соціальним і культурним потребам, забезпечують неформальну освіту, і надихають суспільну довіру, діючи чесно, професійно й відкрито. У той же час, музеї повинні забезпечити цілісність виставки, остерігатися придбання незаконно отриманих об'єктів, забезпечити належний захист експонатів, підтримувати професійні відносини з іншими установами, а також відповідати всім чинним національним та міжнародним правилам та законам.

Список літератури: 1. Кодекс музейної етики від ICOM: український національний комітет міжнародної ради музеїв / перекл. з англ. І. Б. Коновалової і О. С. Климишина; за реком. ICOM з видання : «COM code of ethics for mh3seh3ms». – Paris: The Sans, 2006. – 16 р. [Електронний ресурс] // Наукові записки Державного Природничого музею. – 2007. – Вип. No 23. – С. 3 – 16. – Режим доступу : <http://www.icom.in.ua/subinfo1.html>. 2. Мазурик З. Музеї сьогодні – європейські тенденції та українські виклики: українська музейна спільнота [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://museum.ridne.net/node/10>. 3. Тофтул М. Г. Етика : підручн. / М. Г. Тофтул. – К. : АКАДЕМІЯ, 2011. – 440 с. 4. Edson G. Museum Ethics: Theory and Practice // Heritage: Care-Preservation-Management. – Routledge, 2005. – 312 р. 5. Edson G. Practical Ethics and the Contemporary Museum // Museology Quarterly. – 2009. – Vol.23, №1. – P.5-24. 6. Merryman J. H. Museum ethics // Legal Issues in Museum Administration [Electronic source]. – Access mode to a resource: http://www.law.harvard.edu/faculty/martin/art_law/museum_ethics.html